

Sygn. akt III AUa 452/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Ewa Stryczyńska (spr.)

Sędziowie: Sędzia SA Anna Michalik

Sędzia SO del. Anita Górecka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 16 października 2020r. w W.

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek

*na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział
w W.*

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 stycznia 2020 r. sygn. akt XIV U 1129/19

oddala apelację.

Anna Michalik Ewa Stryczyńska (spr.) Anita Górecka

Sygn. akt III AUa 452/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 15 marca 2019r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. stwierdził, że M. S.:

- od 25 września 2008r. do 30 września 2010r. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia;

- od 1 października 2010r. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. S. wniósł o jej zmianę i ustalenie, że od 1 stycznia 2019r. jest ubezpieczony na zasadach określonych w art. 18c ust 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. zgodnie z deklaracją złożoną w dniu 11 lutego 2019r. za styczeń 2019r. Odwołujący się wskazał, że organ zignorował fakt, że zdarzeniem powodującym

powstanie prawa do ubezpieczenia na zasadach określonych w art. 18c ustawy jest przekazanie informacji o rocznym dochodzie wraz z deklaracją ubezpieczeniową, składaną za miesiąc styczeń w przypadku kontynuowania działalności, które to zdarzenie ma charakter konstytutywny do uzyskania uprawnienia o których mowa w art. 18c ust. 1 ustawy systemowej. Odwołujący się podniósł, że ZUS nie uwzględnił złożonych przez niego deklaracji, tj. nie rozpoznał jego prawa do bycia ubezpieczonym zgodnie z treścią art. 18c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w okresie od 1 stycznia 2019r., a podał jedynie, że nie składając do 8 stycznia 2019r. zgłoszenia o zaistnieniu zmiany zrezygnował tym samym z uprawnienia, o którym mowa w art. 18c ustawy na podstawie art. 18c ust 10.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. wniósł o jego oddalenie, podnosząc, że brak zgłoszenia przez odwołującego się zaistnienia zmiany do 8 stycznia 2019r. jest równoznaczne z rezygnacją z uprawnienia o którym mowa w art. 18c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, na podstawie art. 18c ust. 10 tej ustawy. Organ rentowy wskazał, że dniem zaistnienia zmiany w przypadku odwołującego się jest 1 stycznia 2019r., tj. dzień w którym weszły w życie zmiany ww. ustawy systemowej, przez dodanie art. 18c, zaś niezgłoszenie zmiany (niezłożenie zgłoszenia z kodem właściwym dla osób korzystających z uprawnienia) w terminie 7 dni w myśl art. 36 ust 13 i 14 tej ustawy – należy traktować jako rezygnację z uprawnienia. Skoro zatem odwołujący się złożył niezbędne dokumenty dopiero 11 lutego 2019r., tj. po terminie, o którym mowa w art. 36 ust 13 powołanej ustawy, odwołanie winno podlegać oddaleniu jako niezasadne.

Na rozprawie w dniu 15 stycznia 2020r. odwołujący się poparł odwołanie i wniósł o zmianę decyzji w ten sposób, że od 1 stycznia 2019r. podstawa wymiaru składek jest zgodna z deklaracją złożoną przez niego 11 lutego 2019r. Odwołujący się wskazał również, że do 8 stycznia 2019r. nie miał możliwości zamknięcia ksiąg rachunkowych, bowiem faktura mogła wpłynąć każdego dnia.

Wyrokiem z 29 stycznia 2020r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że ustalił dla M. S. podstawę wymiaru składek od 1 stycznia 2019r. w zależności od przychodu, zgodnie z art. 18c. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Powyższe orzeczenie Sądu Okręgowego zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych.

M. S. jest aktywnym przedsiębiorcą od 1 września 2008r. Prowadzi działalność (...). Od 9 kwietnia 2016r. do 18 lipca 2017r. prowadził również pozarolniczą działalność gospodarczą jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o nazwie (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.. W okresie od 25 września 2008r. do 30 września 2010r. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba opłacająca składki od podstawy wymiaru składek nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Od 1 października 2010r. został zgłoszony jako osoba opłacająca składki od podstawy wymiaru składek nie niższej niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego .

W dniu 11 lutego 2019r. M. S. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. deklarację o rocznym przychodzie (ZUS DRA cz. II) wraz z deklaracją za miesiąc styczeń 2019r. (ZUS DRA) oraz wnioski w sprawie zaktualizowania kodu tytułu ubezpieczeń oraz ustalenie prawidłowych okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, a w przypadku nie uznania powyższego o wydanie decyzji. W dniu 15 marca 2019r. organ wydał zaskarżoną w sprawie decyzję.

Sąd Okręgowy wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, a także w aktach organu rentowego. Wiarygodność i moc dowodowa powyższych dokumentów nie była kwestionowana przez strony niniejszego postępowania. W ocenie Sądu pierwszej instancji materiał dowodowy jest jednoznaczny, kompletny, nie budzi wątpliwości.

Uwzględniając przedstawione wyżej ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał odwołanie M. S. za zasadne i wskazał, że spór w sprawie niniejszej sprowadzał się w istocie do interpretacji art. 18 c ust 10 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019r. poz. 300 ze zm.), a mianowicie oceny czy organ rentowy zasadnie

twierdzi, że skoro 1 stycznia 2019r. wszedł w życie przepis art. 18c, to przewidzianą w ust. 10 tego przepisu rezygnacja ubezpieczonego z uprawnienia do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest tożsama z niezłożeniem w terminie 7 dni zgłoszenia o zmianach, przewidzianego w art. 36 ust 13 i 14 powołanej ustawy.

Przechodząc do rozważań prawnych, Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności wskazał, że wprowadzony 1 stycznia 2019r. art. 18c ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych dotyczy najniższej podstawy wymiaru składek. Stosownie do ust. 1 tego przepisu podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonego, o którym mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, którego roczny przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskany w poprzednim roku kalendarzowym nie przekroczył kwoty 120 000 złotych, uzależniona jest od dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwanego dalej „dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej”, uzyskanego w poprzednim roku kalendarzowym. Podstawa wymiaru składek, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy i nie może być niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w styczniu danego roku (ust 2). Podstawę wymiaru składek, o której mowa w ust. 1, ubezpieczony ustala na dany rok kalendarzowy, mnożąc przeciętny miesięczny dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskany w poprzednim roku kalendarzowym, obliczony zgodnie z ust. 4, przez współczynnik 0,5. Otrzymany wynik jest zaokrąglany do pełnych groszy w górę, jeśli końcówka jest równa lub wyższa niż 0,5 grosza, lub w dół, jeśli jest niższa (ust 3). Ubezpieczony, o którym mowa w ust. 1, może zadeklarować jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe kwotę wyższą niż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ustalona zgodnie z niniejszym artykułem (ust.8). Ubezpieczony przekazuje informację o zastosowanych formach opodatkowania obowiązujących tego ubezpieczonego w poprzednim roku kalendarzowym, o rocznym przychodzie z pozarolniczej działalności gospodarczej i rocznym dochodzie z tej działalności uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym, w tym o przychodzie i dochodzie uzyskanych w okresie obowiązywania danej formy opodatkowania, oraz o podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ustalonej na dany rok kalendarzowy w:

1) imiennym raporcie miesięcznym albo

2) w deklaracji rozliczeniowej - w przypadku, o którym mowa w art. 47 ust. 2, składanych za styczeń danego roku kalendarzowego lub za pierwszy miesiąc rozpoczęcia lub wznowienia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w danym roku kalendarzowym (ust 9).

Z kolei stosownie do art. 47 ust 1 pkt 1 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie.

Powołując się na powyższe przepisy Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący się ma rację wskazując, że składając 11 lutego 2019r. deklarację o rocznym przychodzie (ZUS DRA cz. II) wraz z deklaracją za styczeń 2019r. (ZUS DRA) oraz wnioskiem w sprawie zaktualizowania kodu tytułu ubezpieczeń i o ustalenie prawidłowych okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą – skoro dzień 10 lutego przypadła na niedzielę – dokonał tej czynności z zachowaniem w/w terminu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji organ rentowy wadliwie wskazał na zastosowanie w niniejszej sprawie art. 36 ust 13 i 14 ustawy systemowej jako podstawy uchybienia przez odwołującego się wskazanemu w tym przepisie siedmiodniowemu terminowi do zgłoszenia zmian do ubezpieczenia, który zdaniem organu rentowego należało liczyć od 1 stycznia 2019r. Powołany art. 36 ustawy systemowej reguluje bowiem obowiązek zgłoszenia do ubezpieczenia. Stosownie do ust. 13 powołanego przepisu o wszelkich zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniach, o których mowa w ust. 10-12, płatnik składek zawiadamia Zakład w terminie 7 dni od zaistnienia zmian, stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie lub otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez Zakład (ust 13).

Sąd Okręgowy zauważył, że o zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu, o którym mowa w ust. 10, dotyczących tytułu ubezpieczenia oraz rodzajów ubezpieczeń i terminów ich powstania, płatnik składek zawiadamia Zakład przez złożenie zgłoszenia wyrejestrowania i ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych zawierającego prawidłowe dane (ust. 14). Z kolei zgłoszenie przewidziane w ust. 10 tego przepisu to zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, a nie przekazanie przez ubezpieczonego informacji o rocznym dochodzie wraz z deklaracją ubezpieczeniową.

Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że skarżący ma rację twierdząc, że organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z naruszeniem art. 18c ust. 2, 3, 8, 9 i 10 oraz art. 36 ust. 13 i 14 i art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Sąd uznał za zasadne twierdzenia odwołującego się, że zdarzeniem powodującym powstanie prawa do ubezpieczenia na zasadach określonych w art. 18c ustawy jest przekazanie informacji o rocznym dochodzie wraz z deklaracją ubezpieczeniową, składaną za miesiąc styczeń w przypadku kontynuowania działalności, które to zdarzenia mają charakter konstytutywny do uzyskania uprawnienia o których mowa w art. 18c ust. 1 ustawy. Odwołujący się ma również rację, zdaniem Sądu Okręgowego, twierdząc, że organ rentowy dokonał wadliwej interpretacji art. 18 c ust. 10 i art. 36 ust. 13 i 14 tej ustawy przez uznanie, że wprowadzenie nowelizacji ustawy jest zdarzeniem, od którego liczony jest siedmiodniowy termin do zgłoszenia zmian.

W powołanej regulacji chodzi bowiem o zmiany faktyczne, a nie zmiany stanu prawnego takie jak zmiana ustawy. Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że brak w tym zakresie podstawy prawnej. Regulacji takiej nie wprowadzono również w ramach przepisów przejściowych. Brak zatem podstaw do przyjętej przez organ rentowy wykładni art. 36 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a w konsekwencji również dla przyjęcia, że przez brak złożenia do 8 stycznia 2019r. zgłoszenia o zaistnieniu zmiany, odwołujący się zrezygnował z uprawnienia o którym mowa w art. 18c powołanej ustawy na podstawie art. 18c ust 10.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. Sąd pierwszej instancji zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił dla odwołującego się podstawę wymiaru składek od 1 stycznia 2019r. w zależności od przychodu, zgodnie z art. 18 c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Od powyższego wyroku apelację wniósł organ rentowy zaskarżając go w całości zarzucił Sądowi Okręgowemu:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez uznanie, że informacja o przychodzie składana w deklaracji DRA nie jest dokumentem zgłoszeniowym;

- naruszenie przepisów prawa materialnego, przez niezastosowanie art. 36 ust. 13 i 14 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, pomimo że z treści tych przepisów wynika, że zmiany w zakresie danych zgłaszanych w dokumentach zgłoszeniowych składa się w terminie 7 dni od zaistnienia zmiany.

Wobec powyższych zarzutów organ wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podniósł, że informacja o przychodzie składana w deklaracji DRA (stanowiąca podstawę dla płatnika składek do wskazania podstawy wymiaru na podstawie art. 18c) jest informacją, którą należy zgłosić w terminie 7 dni od 1 stycznia 2019r., gdyż jest to zmiana w stosunku do dotychczas ustalonej podstawy wymiaru składek. Odwołujący się złożył wniosek o ustalenie podstawy wymiaru w oparciu o art. 18c ustawy systemowej w dniu 11 lutego 2019r. a więc z naruszeniem wskazanego wyżej terminu.

W odpowiedzi na apelację odwołujący się wniósł o jej oddalenie w całości.

W uzasadnieniu ubezpieczony podniósł, że apelacja organu rentowego nie zawiera w zasadzie żadnej argumentacji merytorycznej, zaś organ po raz kolejny ignoruje treść art. 18c ust. 9 ustawy systemowej, który wprost stanowi, że ubezpieczony, korzystający z art. 18c ust.1 ustawy systemowej, składa informację o przychodzie rocznym w deklaracji

za miesiąc styczeń, czyli w przypadku odwołującego się, zgodnie z art. 47 ust.1 pkt. 1 ustawy systemowej, tj. w 2019r. do 11 lutego, nie zaś do 8 stycznia. W ocenie odwołującego się organ rentowy nawet nie próbował uzasadniać, dlaczego w dniu 1 stycznia miałyby nastąpić jakakolwiek zmiany, wymagająca dokonania zgłoszenia zmian zgodnie z art. 36 ust. 13 i 14 ustawy systemowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja - jako całkowicie bezzasadna - podlegała oddaleniu.

Wobec zawarcia w apelacji zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności poddał ten zarzut ocenie pod kątem zasadności, bowiem dopiero skontrolowanie poprawności ustalenia stanu faktycznego pozwala ocenić prawidłowość zastosowania prawa materialnego.

Organ rentowy zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez uznanie, że informacja o przychodzie składana w deklaracji DRA nie jest dokumentem zgłoszeniowym. Wskazać należy, że do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi wówczas, gdy strona apelująca wykaże Sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, gdyż w apelacji zaprezentowana została jedynie odmienna, subiektywna ocena stanu faktycznego sprawy. W judykaturze za utrwalony należy uznać pogląd, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń faktycznych, a tym samym korzystnej dla niego oceny materiału dowodowego (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002r., sygn. II CKN 572/99, LEX nr 53136). W orzeczeniu z 10 czerwca 1999r. (sygn. II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000, nr 17, poz. 655), Sąd Najwyższy stwierdził, że normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Swobodna ocena dowodów nie może być dowolna. Postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może być uzasadnione odmienną interpretacją strony co do dowodów zebranych w sprawie, jeśli jednocześnie skarżący nie wykaże, że ocena przyjęta przez Sąd pierwszej instancji za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granicę swobodnej oceny dowodów (por. wyrok SN z 10 kwietnia 2000r., sygn. V CKN 17/00, LEX nr 40424).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i poczynił poprawne ustalenia w zakresie istotnym dla przedmiotu sprawy, które w istocie są niesporne. Sąd pierwszej instancji w sposób wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe, wyprowadził logiczne i spójne wnioski ze zgromadzonego materiału dowodowego, na podstawie których ustalił prawidłowy stan faktyczny w sprawie. Wobec powyższego Sąd drugiej instancji w pełni aprobuje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje za własne bez potrzeby ich ponownego przytoczenia.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że podniesiony przez organ rentowy zarzut nie odnosi się w istocie do wadliwego ustalenia przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego sprawy. Apelujący nie wyjaśnia bowiem na czym polega błędna ocena dowodów, ograniczając się jedynie do lakonicznego stwierdzenia, że deklaracja DRA powinna zostać przez Sąd pierwszej instancji potraktowana jako dokument zgłoszeniowy, co przenosi raczej spór na płaszczyznę materialnoprawną, a nie procesową. W sformułowanym przez apelującego zarzucie chodzi bowiem nie o sam fakt zgłoszenia przez ubezpieczonego zmiany dotychczas ustalonej podstawy wymiaru składek, ani też daty zgłoszenia, co wszakże sporne nie jest, lecz raczej interpretacji tego faktu w świetle obowiązujących w dacie zgłoszenia przepisów ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020r. poz. 266 ze zm., zwanej „ustawą systemową”) z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej ustawą z 20 lipca 2018r. o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę (Dz.U. poz. 1577).

Nowelizacja ta polegała m.in. na dodaniu do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przepisu art. 18 c. Głównym celem tej nowelizacji, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019r., było dostosowanie wysokości obciążeń, z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ponoszonych przez osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą na mniejszą skalę, do ich możliwości finansowych. W związku z tym wprowadzono jako nową regulację wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osób fizycznych (prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą), których roczny przychód z działalności w poprzednim roku kalendarzowym nie przekroczył 30-krotności minimalnego wynagrodzenia uzależniono od osiąganego przychodu - art. 18c ust. 1-2 ustawy systemowej. Dodano przepisy regulujące sposób ustalania najniższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - art. 18c ust. 3-5 ustawy i wskazano, że wysokość współczynnika na dany rok kalendarzowy, wykorzystywanego przy obliczaniu podstawy wymiaru składek, będzie ogłaszana w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 7 dni kalendarzowych od dnia ogłoszenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia - art. 18c ust. 6 ustawy systemowej. Określono także zasady proporcjonalnego zmniejszania rocznego limitu przychodu w przypadku rozpoczęcia i zakończenia działalności w ciągu roku kalendarzowego - art. 18c ust. 7 ustawy, a także przyznano ubezpieczonemu prawo do zadeklarowania jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe kwoty wyższej niż najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - art. 18c ust. 8 ustawy systemowej z określeniem zasad przekazywania do ZUS informacji o najniższej podstawie wymiaru składek ustalonej na dany rok kalendarzowy - art. 18c ust. 9 ustawy. W przepisie tym wskazano, że **informacja będzie przekazywana do ZUS w: imiennym raporcie miesięcznym ZUS RCA albo w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA** (w przypadku, płatników którzy opłacają składkę wyłącznie za siebie i przesyłają do ZUS jedynie deklarację rozliczeniową), **składanych za styczeń danego roku kalendarzowego** lub za pierwszy miesiąc rozpoczęcia lub wznowienia pozarolniczej działalności gospodarczej w danym roku kalendarzowym. Poza powyższymi zmianami przyznano także ubezpieczonemu prawo do rezygnacji z uprawnienia do ustalenia najniższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wskazując tryb, procedurę i skutki tej rezygnacji. W art. 18c ust. 11-12 ustawy systemowej wskazano ubezpieczonych, którzy nie mogą ustalać podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe na zasadach określonych w art. 18c ustawy w wysokości uzależnionej od wysokości uzyskanych przychodów.

W związku z powyższym do zakresu danych zawartych **w imiennym raporcie miesięcznym** dodano informacje dotyczące kwoty rocznego przychodu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskanego w poprzednim roku kalendarzowym oraz kwoty najniższej podstawy wymiaru składek ustalonej na dany rok kalendarzowy – art. 41 ust. 3 pkt 4a ustawy systemowej.

Mając na uwadze opisane wyżej zmiany stanu prawnego należy wskazać, że istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do odpowiedzi na pytanie, czy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w zakresie emerytalno – rentowym odwołującego się jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, od 1 stycznia 2019r. winna być ustalana zgodnie z art. 18c ustawy systemowej po nowelizacji ustawy, czy też, w wyniku zgłoszenia przez niego zmian do ubezpieczeń społecznych z uchybieniem (w ocenie organu rentowego) siedmiodniowego terminu, określonego w art. 36 ust. 13 i 14 tej ustawy, podstawa wymiaru składek w 2019r. nadal powinna być ustalona zgodnie z art. 18 ust.8 ustawy.

Sąd pierwszej instancji zasadnie przyjął, że rozstrzygnięcie niniejszej sprawy uzależnione jest od właściwej interpretacji przepisu art. 18c ustawy systemowej, stanowiącego podstawę do uzależnienia wysokości podstawy wymiaru składek osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą od wysokości dochodu uzyskanego z tej działalności w poprzednim roku kalendarzowym, w przypadku, gdy roczny przychód z prowadzenia tej działalności w poprzednim roku kalendarzowym nie przekracza kwoty 120.000 zł.

Jak już wskazano wyżej, powyższy przepis został wprowadzony do ustawy systemowej na mocy art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenie społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę i co istotne w sprawie, zaczął obowiązywać od 1

stycznia 2019r. W ustawie tej nie zawarto żadnych odrębnych reguł intertemporalnych określających tryb czy termin zadeklarowania zmian w podstawie wymiaru składek.

W niniejszej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że wobec wskazanej wyżej daty wejścia w życie art. 18c ustawy systemowej, brak zgłoszenia przez ubezpieczonego do 8 stycznia 2019r. (tj. w terminie 7 dni od daty wejścia w życie nowej regulacji) zmiany w ubezpieczeniu odwołującego się, polegającej na zadeklarowaniu chęci skorzystania z uprawnienia do obliczania podstawy wymiaru składek w sposób określony w tym przepisie, równoznaczny jest z rezygnacją z tego uprawnienia.

Powyższą konstatację organ oparł na art. 36 ust. 13 i 14 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którą o wszelkich zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniach, o których mowa w ust. 10-12, płatnik składek zawiadamia organ rentowy w terminie 7 dni od zaistnienia tych zmian, stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie lub otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez ZUS. **O zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu**, o którym mowa w art.36 ust. 10, dotyczących **tytułu ubezpieczenia oraz rodzajów ubezpieczeń i terminów ich powstania**, płatnik składek zawiadamia Zakład przez złożenie zgłoszenia wyrejestrowania i ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, zawierającego prawidłowe dane. Podkreślenia wymaga, że w przedmiotowej sprawie chodzi o zmianę sposobu ustalania wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno – rentowe, wynikającą z nowelizacji stanu prawnego, a nie zmianę wynikającą z indywidualnych, przypisanych wyłącznie ubezpieczonemu elementów faktycznych podlegania tym ubezpieczeniom. Chodzi zatem o czynnik o charakterze obiektywnym, niezależnym od odwołującego się.

W ocenie Sądu Apelacyjnego należy zgodzić się z argumentacją zaprezentowaną zarówno przez Sąd pierwszej instancji jak i przez odwołującego się, że przedstawione wyżej stanowisko organu rentowego jest błędne i nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa. Nie ulega wątpliwości, że organ rentowy niezasadnie uznał wprowadzenie opisaną wyżej nowelizacji ustawy systemowej za zdarzenie, od którego liczony jest siedmiodniowy termin do zgłoszenia zmian na podstawie art. 36 ust. 13 i 14 ustawy systemowej. Przepisy te odnoszą się bowiem wprost do zmian danych wymagających zgłoszenia do ubezpieczeń, o których mowa w art. 36 ust 10-12, nie zaś do zmiany stanu prawnego. Sąd Okręgowy słusznie w tym kontekście zauważył, że w powołanej regulacji chodzi o zmiany faktyczne, a nie zmiany stanu prawnego, takie jak zmiana ustawy.

Sąd odwoławczy podziela stanowisko odwołującego się, że z treści art. 18c ust. 9 ustawy systemowej wynika wprost, że ubezpieczony, korzystający z art. 18c ust.1 ustawy systemowej, składa informację o przychodzie rocznym w deklaracji za styczeń, czyli w przypadku odwołującego się, stosownie do art. 47 ust.1 pkt. 1 ustawy systemowej. Zgodnie z tym przepisem płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie (art. 47 ust. 1 ustawy systemowej). W odniesieniu do odwołującego się w niniejszej sprawie oznacza to, że powinno to nastąpić za miesiąc styczeń 2019r. do 10 lutego 2019r., zaś z uwagi na to, że 10 lutego 2019r. przypadł w niedzielę, termin ten upływał 11 lutego tego roku. Nie ulega wątpliwości, że w stosunku do obowiązku płatnika w zakresie złożenia deklaracji o rocznym przychodzie wraz z deklaracją za miesiąc styczeń zastosowanie ma wskazany wyżej termin. Z kolei zawarte w powyższych deklaracjach informacje stanowią podstawę objęcia płatnika składek zakresem działania art. 18c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jak bowiem słusznie wnioskuje odwołujący się, zdarzeniem powodującym powstanie prawa do ubezpieczeń społecznych na zasadach określonych w art. 18c ustawy jest przekazanie informacji o rocznym dochodzie wraz z deklaracją ubezpieczeniową, składaną za miesiąc styczeń w przypadku kontynuowania działalności. Zdarzenie to ma charakter konstytutywny do uzyskania uprawnienia, o którym mowa w art. 18c ust. 1 ustawy. W związku z powyższym, w ocenie Sądu odwoławczego na gruncie niniejszej sprawy nie istnieją jakiegokolwiek uzasadnione podstawy do uznania, że brak złożenia przez odwołującego się odpowiednich dokumentów do 8 stycznia 2019r. traktować jako rezygnację ze skorzystania z uprawnienia do ustalania korzystniejszej dla odwołującego się wysokości podstawy wymiaru składek - zgodnie z art. 18c, w rozumieniu ust. 10 tego artykułu.

Jak wynika z prawidłowo ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego sprawy, M. S. 11 lutego 2019r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. deklarację o rocznym przychodzie (ZUS DRA cz. II) wraz z deklaracją za styczeń 2019r. (ZUS DRA) oraz wnioski w sprawie zaktualizowania kodu tytułu ubezpieczeń oraz o ustalenie prawidłowych okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą. Powyższe dokumenty złożone zostały w terminie wynikającym z art. 47 ust.1 pkt. 1 ustawy systemowej. Nie ma żadnych uzasadnionych podstaw do uznania ich, zgodnie z zawartymi w apelacji twierdzeniami organu, za dokumenty zgłoszeniowe, o których mowa w art. 36 ust. 10-12 ustawy, do których zastosowanie znajduje siedmiodniowy termin, o którym mowa w art. 36 ust. 13 ustawy systemowej. Nie są to bowiem dokumenty wymagane do zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, o czym świadczy sam fakt umieszczenia dotyczących ich regulacji w innym przepisie, niż art. 36 ust. 10-12.

Potwierdzeniem poprawności takiej wykładni przywołanych przepisów ustawy systemowej jest dostrzeżona przez ustawodawcę konieczność nowelizacji ustawy systemowej, dokonana z mocą obowiązującą od 1 lutego 2020r., ustawą z 12 grudnia 2019r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2019r. poz. 2550). W art. 1 pkt 5 lit. c ustawy nowelizującej, dodano bowiem do art. 36 ustawy systemowej, art.14a, regulujący tryb i termin zgłoszenia zmian w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu, o którym mowa w art. 36 ust. 10, dotyczącej tytułu ubezpieczenia związanego ze sposobem obliczania podstawy wymiaru składek, o którym mowa w art. 18c ust. 1. O zmianie tej - **od 1 lutego 2020r.**, ubezpieczony ma obowiązek zawiadomić organ rentowy przez złożenie zgłoszenia wyrejestrowania i ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych zawierającego prawidłowe dane w terminie: 1) do końca stycznia danego roku kalendarzowego, jeżeli zmiana w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu następuje w styczniu tego roku, przy czym jeżeli termin ten jest krótszy niż 7 dni, ubezpieczony dokonuje zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od zaistnienia zmiany; 2) 7 dni od zaistnienia zmiany - w pozostałych przypadkach.

Powyższa, nowa regulacja, wprowadzona do ustawy, dotycząca zmian w zakresie sposobu obliczania podstawy wymiaru składek, stanowi jasne potwierdzenie dostrzeżonej przez ustawodawcę potrzeby jednoznacznego określenia terminu, który wywołał spór interpretacyjny w rozpoznawanej sprawie, przy braku uzasadnionych podstaw do przyznania racji organowi rentowemu reprezentującemu pogląd, nie znajdujący merytorycznego uzasadnienia w treści analizowanych wyżej przepisów prawa.

Konkludując zatem stwierdzić należy, że Sąd pierwszej instancji dokonał właściwej oceny prawnej ustalonych w sprawie faktów, opierając się na prawidłowej wykładni przepisu art. 18c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i wywodząc z niej konieczność zmiany zaskarżonej w sprawie decyzji przez ustalenie podstawy wymiaru składek odwołującego się od 1 stycznia 2019r., zgodnie z zasadami wynikającymi wprost z tego przepisu.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, zaś podniesione w apelacji zarzuty są bezzasadne. Apelacja organu rentowego podlegała zatem oddaleniu, o czym Sąd odwoławczy orzekł na podstawie art. 385 k.p.c.

Anna Michalik Ewa Stryczyńska (spr.) Anita Górecka